

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Capitularia Regvm Francorum

Additae sunt Marculfi monachi & aliorum formulae veteres, & Notae
doctissimorum virorum

Baluze, Etienne

Parisiis, 1677

LII. Karoli Imp. apud Carisiacum.

urn:nbn:de:hbz:466:1-22974

TITVLVS LIIL

Karoli Imperatoris apud Carisiacum.

HÆC CAPITVLA CONSTITVTA SVNT à Domno Karolo glorioso Imperatore cum consensu fidelium suorum apud Carisiacum anno incarnationis dominicæ DCCCLXXVII. regni verò ipsius XXXVII. imperij autem secundo, XVIII. Kalendas Iulias, Indictione decima. De quibus quedam ipse definivit, & de quibusdam à suis fidelibus responderi iussit.

CAP. I.

DE honore & cultu Dei atque sanctarum Ecclesiarum quæ auctore Deo sub ditione & tuitione regiminis nostri consistunt, Domino mediante, decernimus ut sicut tempore beate recordationis Domni & genitoris nostri exulta & honorata atque rebus ampliata fuerunt, & quæ à nostra liberalitate honorata atque ditata sunt, de cetero sub integritate sui seruentur, & sacerdotes ac servi Dei vigorem ecclesiasticum & debita privilegia juxta reverendam auctoritatem obtineant; & eisdem principalis potestas & illustrium virorum strenuitas seu reipublice administratores, ut suum ministerium competenter exequi valeant, in omnibus rationabiliter & iuste concurrant. & filius noster hæc suprascripta similiter Deo iuvante conservet.

RP. Primum capitulum, sicut Deo inspirante decrevistis, omnes conlaudamus & conservare volumus.

II.

Vt monasterium à nobis Compendio in honore sanctæ Dei genitricis Mariæ constructum, à filio nostro & fidelibus nostris eo tenore quo cæpimus honoretur, & privilegium à Domno Papa & ab omnibus Episcopis confirmatum, imperiale etiam decretum, ab omnibus fidelibus pro Dei & nostro amore benignissimè atque inviolabiliter conservetur, & à filio nostro firmetur.

RP. De secundo similiter respondemus.

III.

Vt tales à vobis eligantur, exceptis illis quibus commendatum habemus, quorum speciali consilio & adiutorio in præfenti itinere utamur.

RP. De tertio vos, sicut meliùs Deo inspirante vidistis, regni vestri defensionem atque tuitionem & filij vestri custodiam per fideles vestros, tam per Episcopos, quam Abbates & Comites, dispositum habetis, & necessarium esse cognovimus. Ipsam dispositionem nos disordicare non possumus nec debemus, & qualiter illam meliùs disponere possimus, non sapimus.

IV.

Quomodo securi esse possimus quouque Deo donante huc revertamur, à nullo regnum nostrum inquietari posse, quantum Deus vos adjuvare voluerit, & vestrum posse extiterit, & quomodo nos de filio nostro & de vobis securi esse possimus, & vos de filio nostro securi esse possitis, & ipse de vobis, & ut vos ad invicem credere possitis.

RP. De quarto, in quo scriptum est quomodo vos de filio vestro securi esse possitis, respondemus quia, Deo gratias, vos eundem filium vestrum & generastis & nutritis, & sub nutrimento vestro Deus ad hanc ætatem illum perduxit; & nemo nostrum illum amplius salvare potest vel debet aut sapit quàm vos, & in vestro consilio & auxilio ac dispositione illius salvatio & honor post Deum & sanctos ejus consistit. & qualiter ad Dei voluntatem & sanctæ Ecclesiæ & regni vestri utilitatem securi de illo esse possitis, in vestra dispositione manet. Et de hoc quod ibi scriptum est, quomodo de nobis securi esse possitis, qualiter usquedum Deo donante huc revertamini, ut à nullo regnum vestrum inquietari possit, quantum Deus nos juvare voluerit, & nostrum posse extiterit, respondemus quia sunt sacramenta quæ vobis

fecimus, & est professio quam vobis & Clerici & laici in Carisiaco fecimus & subscripsimus, & est perdonatio quam dominatio vestra nobis fidelibus vestris & perdonavit & subscripsit, & est professio & sacramentum quae in Gundulsi villa pro novis causis emergentibus ex morte Hlotharij & missatico Domni Apostolici Hadriani & missatico Hludouici nepotis vestri vobis fecimus. Est etiam professio quam Remis & de vestra fidelitate & de vestri regni dispositione ac defensione & de uxore vestra & de filio vestro quem habetis, & si Deus adhuc etiam alterum dederit, professi fuimus. Quae omnia hactenus conservavimus & conservamus, & adjuvante Deo usque ad finem vitae nostrae conservare volumus, unde pro certo nos veraciter credere potestis. Si autem aliquis à praefatis sacramentis vel professionibus deviarit, hoc secundum rationem & auctoritatem atque consuetudinem emendet & de cetero conservet. Si autem talis est de vestris fidelibus qui has professiones non fecit, si necesse fuerit faciat, & de cetero conservet. Fideles etiam vestri post mortem fratris vestri ad vos venerunt. Quale sacramentum vobis fecerunt, vos scitis. Qui autem de illis illud sacramentum hactenus conservavit, de cetero conservet. Et si aliquis ab illo sacramento deviarit, secundum rationem & auctoritatem atque consuetudinem hoc emendet, & deinceps conservet. De hoc quod ibidem scriptum est, qualiter nos securi de filio vestro esse possimus, respondemus quia de filio vestro, quem per Dei gratiam & vestram dispositionem futurum seniore post vos habere volumus, nullam firmitatem aliam quarimus nisi hoc quod vos in Capitulari vestro statuistis & decrevistis, nobis unicuique in suo ordine & persona conservet. De hoc quod ibidem scriptum est, qualiter ipse de nobis securus esse possit, respondemus quod & Remis respondimus, quia si Deus & vos illum in regni regimine sublimaveritis, & in parte denominata illum designaveritis, sic ei fideles esse cupimus sicut per rectum esse seniori debemus. De hoc quod ibi scriptum est, & nobis verbis dixistis, ut ad invicem nos credere possimus, verbis fideliter nos confirmavimus ut ad Dei voluntatem & vestram fidelitatem & honorem & sanctae Ecclesiae ac regni vestri utilitatem ac fidelium vestrorum salvamentum Deo mediante adunati sumus, quantum unufcuique nostrum in

Tom. II.

suo ordine & persona per Dei gratiam scire & posse habuerit, ut ad invicem nos credamus, & mutuo adjuvemus.

V.

Vt ea quae per largitatis nostrae praecipua dilectae conjugis nostrae in proprium habere concessimus, filius noster ante nos confirmet; & ex omnibus quae illi iure beneficiario concessimus sive concesserimus, si obitus noster evenerit, & illa nos supervixerit, quomodo securi sumus quatinus illam & sua omnia filius noster & fideles nostri condigno honore studeant conservare.

R. P. De quinto capitulo, in quo scriptum est de dilectae conjugis vestrae Dominae nostrae honore & salvamento, & de conservatione earum rerum quas illi dedistis vel dederitis, & de confirmatione à filio vestro exinde facienda, & filius vester ad hoc paratus est, sicut jubetis, & nos, quantum scierimus & potuerimus, ad hoc parati erimus.

VI.

De filiabus nostris, cum quo honore secundum Dei voluntatem, & quali salvamento aut adiutorio consistere debeant. Quod etiam parvulae nostrae filiae datum habemus, aut deinceps dederimus, cum quali securitate tenere possit. Et si Deus eam ad perfectam aetatem venire donaverit, in matris suae sit potestate, & à nullo contra ipsius voluntatem vel marito tribuatur, vel sacrum ei velamen imponatur.

R. P. Similiter & de filiabus vestris, & etiam de parvula filia vestra, sicut in capitulo vestro continetur, & filius vester paratus est conservare, & ad hoc conservandum, quantum scierimus & potuerimus, adiutorium praestabimus.

VII.

De ordinandis scaris, & si nepotes nostri, sui patris imitantes vestigia, contra nos aut in itinere, aut postquam ad dispositum locum Deo duce venerimus, aliquid nobis mali aut regno nostro machinari voluerint, quomodo illis, Deo juvante, plenissime resistatur.

R. P. De scaris ordinandis, & de adiutorio, si aliquis de nepotibus vestris aut inter vias aut in Italia vobis aliquod impedimentum facere voluerit, in vestra dispositione erit qui in isto regno remaneant, vel qui post vos in vestrum adiutorium pergant.

VIII.

Si antequam redeamus, aliqui honores

R ij

interim aperti fuerint, considerandum quid exinde agatur.

R. P. Si antequam juvante Domino revertamini, aliquis Archiepiscopus defunctus fuerit, vicinus Episcopus ipsius diocesis cum Comite ipsam sedem prævideat usque dum obitus ipsius Archiepiscopi ad vestram notitiam perveniat. Si aliquis Episcopus interim obierit, Archiepiscopus ipsi sedi visitatorem secundum sacros canones deputer, qui unâ cum Comite ipsam Ecclesiam, ne prædetur, custodiat usque dum ipsius Episcopi obitus ad vestram notitiam perveniat. Si Abbas vel Abbatissa obierit, Episcopus in cuius parochia monasterium illud est, unâ cum Comite illud monasterium custodiat usque dum vestra iussio inde fiat.

IX.

Si Comes obierit, cuius filius nobiscum sit, filius noster cum ceteris fidelibus nostris ordinet de his qui illi plus familiares & propinquiores fuerint, qui cum ministerialibus ipsius comitatus & Episcopo ipsum comitatum prævideat usque dum nobis renuntietur. Si autem filium parvulum habuerit, isdem cum ministerialibus ipsius comitatus & Episcopo in cuius parochia consistit eundem comitatum prævideat donec ad nostram notitiam perveniat. Si verò filium non habuerit, filius noster cum ceteris fidelibus nostris ordinet qui cum ministerialibus ipsius comitatus & Episcopo ipsum comitatum prævideat donec iussio nostra inde fiat. Et pro hoc nullus irascatur, si eundem comitatum alteri cui nobis placuerit dederimus quàm illi qui eum hæcenus prævidit. Similiter & de vassallis nostris faciendum est. Et volumus atque expressè jubemus ut tam Episcopi quàm Abbates, & Comites, seu etiam ceteri fideles nostri, hominibus suis similiter conservare studeant; & tam de episcopatibus quàm de abbatis vicinus Episcopus & Comes prævideant ne aliquis res ecclesiasticas vel facultates diripiat, & nullus ad eorum eleemosynam faciendam impediat. Quòd si præsumpserit, & secundum leges humanas hoc componat, & secundum leges ecclesiasticas inde Ecclesiæ quam læsit satisfaciatur, & nostram misericordiam secundum modum culpæ & ut nobis placuerit sustineat.

R. P. Cetera capitula responsione non egent, quoniam à vestra sapientia sunt disposita & diffinita.

X.

Si aliquis ex fidelibus nostris post obitum nostrum, Dei & nostro amore compunctus, seculo renuntiare voluerit, & filium vel talem propinquum habuerit qui reipublicæ prodesse valeat, suos honores, pro ut melius voluerit, ei valeat placitare. Et si in alode suo quietè vivere voluerit, nullus ei aliquod impedimentum facere præsumat, neque aliud aliquid ab eo requiratur, nisi solummodo ut ad patriæ defensionem pergat.

XI.

Si aliqua occasione filio nostro aut fidelibus nostris de nostro obitu nuntiatum fuerit, non facilè credatur: sed conveniant simul fideles nostri, & rationabiliter secundum Dei voluntatem omnia à nobis ordinata disponant.

XII.

Si nos in Dei sanctorumque ipsius servitio mors præoccupaverit, eleemosynarum nostri, secundum quod illis commendatum habemus, de eleemosyna nostra decertent. & libri nostri, qui in thesauro nostro sunt, ab illis, sicut dispositum habemus, inter sanctum Dionysium & sanctam Mariam in Compendio & filium nostrum disperiantur. Id est, Hincmarus venerabilis Archiepiscopus, Franco Episcopus, Odo Episcopus, Gauzlinus Abba, Arnulfus Comes, Bernardus Comes, Chuonradus Comes, Adalelmus Comes. Similiter de his quæ ad eleemosynam conjugis nostræ pertinent, si ipsa obierit, faciant. Quæ verò super fuerint, ab ipsis salventur usque ad nostram, Deo dante, interrogationem.

XIII.

Inveniendum qualem partem imperij, si obitus noster evenerit, sibi decernendam sperare filius noster debeat; & si Deus alterum filium nobis interim donare voluerit, quam ipse habeat. Et si aliquis ex nepotibus nostris ad hoc se dignum exhibuerit, vel si non fecerit, secundum quod nobis tunc, & cui placuerit, censeatur.

XIV.

Vt filius noster talem se & taliter præparet quatenus cum, Deo juvante, reversi fuerimus, Romam ire valeat, & ibi Dei & sanctorum Apostolorum, quandiu necesse fuerit, servitium agere & ibi Deo administrante in Regem possit coronari.

XV.

Qualiter & quo ordine filius noster in hoc regno remaneat, & qui debeant esse

quorum auxilio utatur, & vicissitudine cum eo sint. Videlicet ex Episcopis assidue sint cum illo aut Ingilvinus, aut Reinelmus, sive Odo, seu Hildeboldus. Ex Abbatibus, si alia necessitas non evenerit, assidue sint cum eo Welpho, Gauzlinus, & Folco. Ex Comitibus vero, aut Teudericus, aut Balduinus, sive Chuonradus, seu Adalelmus, alternatim cum illo consistent, &, quanto sepius pro nostra utilitate poterint, Boso & Bernardus. Si versus Mosam perrexerit, sint cum eo Franco Episcopus, Iohannes Episcopus, Arnulfus Comes, Gislebertus, Letardus, Matfridus, Widricus, Gotbertus, Adalbertus, Ingelgerus, Rainerus, una cum predictis. Si ultra Sequanam perrexerit, Hugo Abba, Waltherus Episcopus, Wala Episcopus, Gislebertus Episcopus, & ceteri nostri fideles illius partis, una cum predictis. Sed & de aliis fidelibus nostris, secundum quod in unaquaque parte regni necesse fuerit.

XVI.

Si subito evenerit in aliqua parte regni necessitas, videtur nobis ut quia Deo gratias filius noster juvenis est, non omnes fideles nostros equaliter faciat laborare, sed sicut nos jam, Deo juvante, sepius fecimus, acceptis secum strenuis viris ex fidelibus nostris, inimicis nostris insperate superveniat, & eos viriliter perterreat, & qui cum eo ire non poterint, mittant cum eo electos viros, prout necessitas fuerit.

XVII.

Adalardus Comes palatii remaneat cum eo cum sigillo. Et si ipse pro aliqua necessitate defuerit, Gerardus, sive Fredricus, vel unus eorum qui cum eo scariti sunt, causas teneat, & vel una die in septimana ipse causas teneat, & ubicunque fuerint, de pace praevideant.

XVIII.

Comites quoque per suos comitatus de raptoribus & malis hominibus praevideant qualiter pax fiat, & malla teneant, & omnibus qui hostem debent denuntiant ut parati sint quatinus, si necessitas fuerit, in Dei & nostrum servitium pergere valeant. Et Missi nostri, qui per omne regnum nostrum constituti sunt, missaticum nostrum, prout eis opportunum fuerit, agere non negligant.

XIX.

Si verra in regno surrexerit, quam Comes per se comprimere non possit, filius

noster cum fidelibus nostris eam quantumcumque comprimere studeat, antequam malum in regno nostro accrescere possit.

XX.

Vt filius noster cum fidelibus nostris in illa parte regni moretur ubi major necessitas fuerit, & nemo in villis nostris vel in villis uxoris nostrae mansionaticum accipiat, & nullus homines nostros sive alios depradari audeat, & eorum qui nobiscum vadunt beneficia & villae sub immunitate maneat. Quod si aliquis praesumpserit, in triplo componat sicut ille qui in truste dominico committit. Et qui in villas Episcoporum, Abbatum, vel aliorum fidelium nostrorum deprædationes fecerint, sicut in capitularibus antecessorum nostrorum & in nostro continetur emendent.

XXI.

Vt nemo despiciat literas nostrae auctoritate aut filij nostri nomine signatas, vel eorum quos in hoc regno cum illo dimittimus, neque inobediens sit quae sibi mandata fuerint. Quod si praesumpserit, ita multetur sicut in Capitulari avi & Domni ac genitoris nostri continetur.

XXII.

Monendum quoque & hortandum ut fidelium nostrorum, qui cum filio nostro remanserint, nullus in consilio tardus appareat, sed unusquisque ut sibi melius visum fuerit loquatur, & post omnium locutiones, quod melius visum fuerit eligant.

XXIII.

Qualiter regnum quod necessitate Brittonibus quondam juramento confirmatum fuerat, quia de illis quibus firmatum est nullus superstes est, a fidelibus nostris recipiatur.

XXIV.

De regno Aquitanico.

XXV.

Vt post nos, cum his quae nobis ferenda sunt pergat, primum Vvillebertus Episcopus, deinde Arnoldus Episcopus, & deinde Vvala Episcopus. Et ut filius noster & alij nostri fideles ad hoc studeant ut nihil novi aut mali in hoc regno furgat quod aut per equites aut per cursores pedites non sciamus, quia de vestra prosperitate sicut de nostra semper solliciti erimus. Et si nepotes nostri, filij fratris nostri, sui patris imitantes exempla, post nos pergere & contra nos insurgere voluerint, non expectetur ut commendemus fidelibus nostris ut nobis occurrant, sed prout plenius

R. iij

potuerint, statim ut hoc cognoscere poterint, nobis in adiutorium, prout citius poterint, veniant, & ad hoc omnes semper vvarniti sint.

XXVI.

Vt castellum de Compendio, à nobis ceptum, pro nostro amore & vestro honore perficiatur in testimonium dilectionis vestræ erga nostram benignitatem.

XXVII.

De civitate Parisius, & de castellis super Sequanam & super Ligerim ex utraque parte, qualiter & à quibus inflaurentur, specialiter etiam de castello sancti Dionysij.

XXVIII.

De Vvlframno & Gauzmaro & Hadeberto aurifice, sicuti statuimus, ita permaneant.

XXIX.

De monetis.

XXX.

Qualiter hoc perficiatur & ad effectum perveniat quod Nortmannis dari debet de coniecto.

XXXI.

De honoribus Bofonis, Bernardi, & Vvidonis, & aliorum illarum partium. &

de cappis & aliis negotiatoribus, videlicet ut Iudæi dent decimam, & negotiatores Christiani undecimam.

XXXII.

In quibus ex nostris palatiis filius noster, si necessitas non fuerit, morari vel in quibus forestibus venationem exercere non debeat. Carisiacus penitus cum forestibus excipitur. Silvacus cum toto Laudunensi similiter. Compendium cum Causia similiter. Salmoniacus similiter. In Odreia villa porcos non accipiat, & non ibi cacet nisi in transeundo. In Attiniaco parum cacet. In Verno porcos accipiat tantum. Arduenna penitus excipitur, nisi in transeundo. & villæ ad servitium nostrum similiter. In Ligurio porcos & feramina accipiat. Aristallium cum foreste penitus excipitur. In Lens & Vvara & Astenido & feramina & porcos capere potest. In Rugitusit, in Scadebolt, in Launif, tantummodo in transitu, & sicut minus potest. In Crisiaco similiter. In Lisga porcos tantum accipiat.

XXXIII.

Vt Adelelmus de forestibus diligenter sciat quot porci & feramina in unaquaque à filio nostro caciata fuerint.

XVI. Kalend. predicti mensis, postquam Dominus Imperator Karolus annuntiavit generaliter in populum de suo itinere Romam, & quia ordinatum habebat qualiter filius suus in regno isto consistat, & quorum in specialibus & generalibus causis utatur consilio & adjuvetur auxilio, & quia ordinatum habebat quomodo Nortmanni de isto regno expellantur, & postea defendantur, & si vverra de quacunque parte in isto regno surrexerit, comprimatur, vel defendatur, & quia de generalibus & specialibus causis generalia & specialia capitula habebat disposita, quæ filio suo & fidelibus suis, qui in isto regno remanebant, data habebat, & secum portabat, dixit quia de ipsis capitulis quedam capitula excerpta habebat, quæ in illorum omnium notitiam recitari volebat. Et tunc iussit Gauzlennum Cancellarium ut hæc sequentia capitula in populum recitaret.

HÆC CAPITVLA FECIT DOMNVS KAROLVS IMPERATOR

ET ADVNTIARI IVSSIT NOVISSIME APVD CARISIACVM.

CAP. I.

DE honore & cultu Dei atque sanctarum Ecclesiarum quæ auctore Deo sub ditione & tuitione regiminis nostri consistunt, Domino mediante, discernimus ut sicut tempore beate recordationis Domini & genitoris nostri excultæ & honoratæ atque rebus ampliatae fue-

runt, & quæ à nostra liberalitate honoratæ atque ditatæ sunt, de cetero sub integritate sui serventur, & sacerdotes atque servi Dei vigorem ecclesiasticum & debita privilegia juxta reverendam auctoritatem obtineant, & eisdem principalis potestas & illustrium virorum strenuitas seu reipublicæ administratores, ut suum ministerium competenter exsequi valeant, in om-

nibus rationabiliter & iuste concurrant. Et filius noster hæc supradicta similiter, Deo iuvante, conservet.

I I.

Vt omnes nostri fideles veraciter sint de nobis securi quia quantum potuerimus, & iuste & rationabiliter scierimus, unumquemque secundum sui ordinis dignitatem & personam honorare & salvare & honoratum ac salvatum conservare volumus. Et unicuique eorum in suo ordine secundum sibi competentes leges tam ecclesiasticas quam mundanas rectam rationem & iustitiam conservabimus; & nullum fidelium nostrorum contra legem vel iustitiam aut auctoritatem & iustam rationem aut damnabimus aut dehonoremus, aut opprimemus, vel indebitis machinationibus affligemus; & legem, ut prædiximus, unicuique competentem, sicut antecessores sui tempore antecessorum nostrorum habuerunt, in omni dignitate & ordine nos adjuvante Domino servaturos perdonamus, illis videlicet qui nobis fideles & obediens atque adiutores & cooperatores juxta suum ministerium & personam consilio & auxilio secundum suum scire & posse & secundum Deum ac secundum seculum fuerint, sicut per rectum unusquisque in suo ordine & statu Imperatori suo & suo seniori esse debet. Et Capitula quæ avus & pater noster pro statu & munimine sanctæ Dei Ecclesiæ & ministrorum ejus & pro pace ac iustitia populi ac quiete regni constituerunt, & quæ nos cum fratribus nostris Regibus & nostris & eorum fidelibus communiter constituimus, sed & quæ nos consilio & consensu Episcoporum ac ceterorum Dei & nostrorum fidelium pro suprascriptis causis in diversis placitis nostris conservanda statuimus, & manere inconvulsa decernimus, similiter & à filio nostro inconvulsa conservari volumus & mandamus.

I I I.

Si Comes de isto regno obierit, cujus filius nobiscum sit, filius noster cum ceteris fidelibus nostris ordinet de his qui eodem Comiti plus familiares propinquiores fuerunt, qui cum ministerialibus ipsius co-

mitatus, & cum Episcopo in cujus parochia fuerit ipse comitatus, ipsum comitatum prævideant usque dum nobis renuntietur, ut filium illius qui nobiscum erit, de honoribus illius honoremus. Si autem filium parvulum habuerit, isdem filius ejus cum ministerialibus ipsius comitatus, & cum Episcopo in cujus parochia consistit, eundem comitatum prævideant, donec obitus præfati Comitis ad notitiam nostram perveniat, & ipse filius ejus per nostram concessionem de illius honoribus honoretur. Si verò filium non habuerit, filius noster cum ceteris fidelibus nostris ordinet qui cum ministerialibus ipsius comitatus & cum Episcopo proprio ipsum comitatum prævideat, donec iussio nostra inde fiat. Et pro hoc ille non irascatur qui illum comitatum præviderit, si eundem comitatum alteri cui nobis placuerit dederimus quam illi qui eum eatenus prævidit. Similiter & de vassallis nostris faciendum est. Et volumus atque præcipimus ut tam Episcopi quam Abbates & Comites seu etiam ceteri fideles nostri hoc erga homines suos studeant conservare.

I V.

Volumus etiam & expressè præcipimus quòd si aliquis Episcopus, vel Abbas, aut Abbatissa, vel Comes, aut vassallus noster obierit, nullus res ecclesiasticas aut facultates diripiat, vel Comitis aut vassalli nostri aut alicujus defuncti res aut facultates invadere vel usurpare præsumat, vel uxoribus defunctorum laicorum ac filiis quamcunque violentiam inferat, & nullus ad illorum elemosynam faciendam elemosynarios eorum impediatur. Quòd si aliquis præsumpserit, & secundum leges mundanas hoc cum banno nostro componat, & secundum leges ecclesiasticas inde Ecclesiæ, quam læsit, satisfaciatur. Insuper nostram harmiscaram, secundum modum culpæ, & ut nobis placuerit, sustineat.

Post hæc lecta capitula, dedit omnibus licentiam cum Dei gratia & sua redeundi ad propria, exceptis his quos specialiter pro specialibus causis considerandis vel pro dona liberanda secum aliquantis diebus manere præcepit.

FINIS CAPITVLORVM

KAROLI CALVI.